

Ekonomisk statistik och analys
Karin Hedeklint
010 479 45 14

BESLUT

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remittering av Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar

Statistiska centralbyråns (SCB) yttrande begränsas till synpunkter som rör myndighetens verksamhet som statistikproducent. SCB:s ansvar inom området skydd av arter och biologisk mångfald omfattar officiell statistik inom området Markanvändning, där följande statistikprodukter ingår:

- MI0603 Skyddad natur
- MI0605 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark

SCB ansvarar även för den indikatorbaserade nationella uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030. För den här utredningen är Mål 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) mest relevant. Uppföljning av Mål 15 görs i samarbete med bland annat Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU.

1 Allmänt om utredningens förslag

Flera delar av utredningens förslag kan, om de blir beslutade och implementerade, följas upp inom befintliga tabeller i SCB:s officiella statistik och i uppföljning av Agenda 2030. Det avser särskilt det formella skyddets geografiska utbredning och antalet skyddade objekt, vilket bland annat redovisar statistik över arealer och antal objekt inom det formella skyddet. Även arealer för frivilliga former av naturvård ingår i SCB:s redovisning av officiell statistik.

Artskyddsutredningen lämnar flera förslag som kan innebära en ökad tydlighet och kontinuitet i den statistik som SCB ansvarar för eller använder. Åtgärder som leder till ökad kvalitet i statistiken stöds av SCB, utifrån myndighetens roll som statistikansvarig. SCB vill särskilt uppmärksamma följande förslag från utredningen:

- Ett tydligare uppdrag till SLU Artdatabanken, samt en långsiktig finansiering av verksamheten kan ge bättre kontinuitet i den statistik som SCB använder för uppföljning av Agenda 2030, via indikator *15.5.1 Rödlindex*, som produceras av SLU Artdatabanken.

- Förslag om nationell bristanalys och utredning av vilken kunskap om biologisk mångfald som behöver kompletteras. SCB har förhoppningen att analysen kan leda till att register skapas för data över områden som är viktiga för biologisk mångfald. Det är relevant för uppföljning av flera delmål inom Agenda 2030 Mål 15. Det gäller specifikt områden på land och i sötvatten, samt områden i bergs-/fjällmiljöer, vilka mäts med hjälp av indikatorerna 15.1.2¹ och 15.4.1².
- Föreslagna förändringar i fridlysningsregler kan komma att påverka SCB:s statistik över arealer med formellt skyddad natur, där bland annat biotopskyddsområden ingår, samt statistik över antalet fridlysta djur- och växtarter. En ökad tydlighet i lagstiftning och annan myndighetsinformation bör ge en ökad tydlighet och relevans i statistikredovisningen.

2 Kommentarer om specifika förslag och delar av utredningen

Flera av nedanstående förslag avser hänvisningar till mer aktuell eller förbättrad officiell statistik. Eftersom utredning till stor del utgör en kunskapsöversikt, anser SCB att det är viktigt att de uppgifter som utredningen refererar till är av god kvalitet avseende aktualitet och relevans. När det finns officiell statistik att tillgå, bör den väljas i första hand, eftersom den är kvalitetsdeklarerad och allmänt tillgänglig.

2.1 Kapitel 4.18.1 Indikatorer och uppföljning

Utredningen presenterar statistik hämtat från SCB:s uppföljningar av Agenda 2030, med publiceringsår 2020. Sedan i mars 2021 finns ny statistik publicerad för indikatorerna. Där har flera av de tidigare publicerade siffrorna reviderats och ersatts med statistik som har högre kvalitet och relevans för de delmål som de ska värdera. Den nya uppföljningen finns publicerad på SCB:s webbplats³.

2.2 Kapitel 6.4.2 Miljöbalken

Utredningen presenterar statistik över formellt skyddad landareal med referensår 2015. SCB föreslår att senast tillgänglig statistik används istället, vilken uppdateras årligen. Den senaste statistiken avser referensdatum 2020-12-31⁴. Statistiken har även utökats med fler instrument/skyddsformer för formellt skyddad natur.

¹ 15.1.2 Andelen viktiga områden för biologisk mångfald på land och i sötvatten som är skyddade område

² 15.4.1 Skyddade viktiga områden för biologisk mångfald i fjällen

³ <https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/agenda-2030/>
<https://www.scb.se/link/c576c621a5184c8695833241858be386.aspx>

⁴ <https://www.scb.se/mi0603>

2.3 Kapitel 6.6 Underlag om biologisk mångfald i Sverige

SLU:s undersökning Riksskogstaxeringen saknas i utredningens förteckning över större nationella inventeringar. Riksskogstaxeringen har pågått i närmare 100 år och utgör grunden för officiell statistik över skogsmark. Det är även en viktig källa till SCB:s officiella statistik över markanvändning och flera av de indikatorer som används i uppföljningen av Agenda 2030 Mål 15.

2.4 Kapitel 10 Förslag kunskapskrav och utredningsansvar

Utredningen föreslår att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att analysera vilka data gällande biologisk mångfald som behöver kompletteras. SCB vill med anledning av detta lyfta behovet av geodata över områden som är viktiga för biologisk mångfald i Sverige. Idag saknas ett nationellt heltäckande register över det. Det är därför inte möjligt för Sverige att beräkna statistik för flera Agenda 2030-indikatorer och därmed göra en kvalitetssäker bedömning av hur Sverige uppfyller delar inom Mål 15.

För att SCB ska kunna fullfölja sitt uppdrag avseende Agenda 2030 och leverera relevant statistik med god kvalitet, behövs ett nationellt register som omfattar områden viktiga för biologisk mångfald inom samtliga naturtyper på land och i sötvatten, samt i bergs-/fjällmiljöer. För att rätt bearbetningar ska kunna göras behöver registret bestå av geodata, samt innehålla information som möjliggör statistik i tidsserier.

2.5 Kapitel 14 Förslag som syftar till att förebygga artskyddsbrott

Idag saknas data för en kvalitetssäkrad redovisning av Agenda 2030 indikator *15.7.1 Andelen handel med vilda djur och växter som bedrivs genom tjuvjakt eller illegal handel*. Redovisning av indikatorn saknas både i den globala och svenska nationella uppföljningen. För att kunna följa effekterna av utredningens förslag är det viktigt att statistik med god kvalitet finns tillgänglig. Utredningen behandlar inte hur det kan åtgärdas. SCB vill därför lyfta frågan om statistikens roll för uppföljning av området, både på internationell och på nationell nivå.

2.6 Kapitel 15.7.2 Ny grund för att inrätta biotopskydd

I avsnittet *Konsekvenser för verksamheter*, sida 1449, föreslår SCB att officiell statistik över arealer frivilliga avsättningar och hänsynsytor används. Officiell statistik är kvalitetsdeklarerad och allmänt tillgänglig via myndigheters webbplatser. Aktuell statistik över frivilliga avsättningar och hänsynsytor finns bland annat på SCB:s webbplats⁵.

⁵ <https://www.scb.se/mi0605>

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Joakim Stymne i närvaro av biträdande generaldirektör Helen Stoye, avdelningschef Elisabeth Hopkins samt handläggare Karin Hedeklint, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Joakim Stymne

Karin Hedeklint

Kopia till:
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se